FORMVLARIVM PROCESSVVM CRIMINALIVM

1

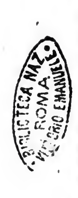
Vtile omnibus, tum Ecclesiasticis, tum laicis formantibus processum in his causis.

AVCTORE

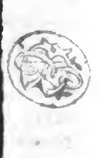
R. F. FRANCISCO BORDONO PARMENSI

Tertij Ordinis S. Francisci.

SECVNDA EDITIO.

PARMÆ, Typis Marij Vignæ. 1664.
Superiorum Consensu.

FORMVLARIVM PROCESSVVM

In Causis Criminalibus Regularium.

SECTIO PRIMA

De forma Processus Offensiui.

1 PRocessus acceptus pro serie, & coordinatione omnium actuum ab eius exordio vsque ad sententiam inclusiue diuidi potest in tres partes, nempe in Offensiuum, Defensiuum, & Sententiatiuum, iuxta quam diuisionem hoc opusculum secabimus in tres Sectiones.

SECTIO PRIMA

De forma Processus Offensiui.

2 IN Processu offensiuo sic dicto ex parte rei, seu informatiuo ex parte iudicis, qui informatur ex depositione testium, sex actus spectantur, quorum *primus* est exordium, in quo exprimitur nomen Christi, à quo omnis nostra actio incipit, & regulanda est, tempus pariter, & locus in eo exprimendus est. *In secundo actu* exprimitur nomen iudicis cum omnibus suis qualitatibus conferentibus ad iudicium intendentis facere iustitiam.
3 *In tertio* exprimitur nominatio, & electio Notarij, qui & Actuarius dicitur, cui fides est adhibenda,

& iurat de fidelitate, in quantum opus est. *In quarto* à querelante exponitur querela, facta vel à fiscali, vel alio denunciatore, aut ab accusatore in causa propria. *In quinto* est visitatio corporis delicti relinquentis post se vestigium, & effectum; seu probatio rei sublatæ, quatenus extabat apud suum patronum, vel custodem, antequam esset ablata. *Sexto* demum est depositio testiũ productorum à querelante. Sic autem formatur processus.

Forma processus coram iudice Ordinario contra certam personam.

4 IN nomine Christi, Amen. Anno à Natiuitate eiusdem 1661. die *N.* mensis *N.* cæptus fuit iste processus in Conuentu Ordinis S. *N.* contra F. *N. N.* eiusdem Ordinis professum.

5 Quoniam ad aures Reuer. P. Magistri *N. N.* Generalis eiusdem Ordinis, ex relatione personarũ fide dignarum peruenit, qualiter F. *N. N.* in hoc eodem Conuentu grauiter vulnerauerit F. *N. N.* ambos eiusdem Ordinis, idcirco, cum vnicuiq; iustitia sit ministranda, ne delicta remaneant impunita vocauit me F. *N. N.* & elegit in Notarium, & Actuarium iuratum ad scribendum, & conficiendum præsentem processum, prout promisi iureiurando me fideliter illum scripturum, protestando, prout in his scriptis Dominus protestatur,

tur, & se declarat, velle in hac causa procedere, apicibus iuris postpositis, sola veritate inspecta.
7 *Nota primo* illa verba: *In nomine Christi*, non esse de substantia valoris processus, vt constat ex alijs formularijs, dum eam omittunt; decet tamen omnes, maxime religiosos in omni actione inuocare
8 nomen Domini. *Secundo*, Necesse necessarium requirere iuramentum fidelitatis ab Actuario, seu Notario electo, vt probaui *cap.* 82. *num.* 66. *Pestrin. ad const.* 9. *Pij V num.* 6, petit in eo iuramentum fidelitatis, *Portell.* 5. *Notarius*, *Donatus par.* 4. *tract.* 4. *q.* 3. *n.* 9. & 10. *Tertio* illa verba *Ad aures peruenit ex relatione personarum fide dignarum*, sufficienter probare, ipsum iudicem in causa procedere ex præuia infamia, ex allegatis *de Bictis q.* 13. *n.* 11. *Ego autem probaui in meo Manuali Crim. imprimendum Lugduni cap.* 99. *n.* 20. posse iudicem procedere sine præuia infamia. *Quarto* querela proponenda est vel à fiscali, vbi est in vsu, vel ab alio denuntiatore, vel ab accusatore offenso. Actuarius autem sic prosequetur formalia verba quærelantis.

Comparuit coram Domino eodem supradicto die F. *N.* *N.* eiusdem Ordinis professus, qui quærelam primum verbaliter dixit rogando Dominum, vt eam dignaretur acceptare, quam acceptauit præmissis debitis monitionibus in his scriptis; prius requisitus super iuramento calumniæ, tacto eo pectore (si est Sacerdos, vel non) tactis Sacris Scri-

pturis, iurauit se dictorum veritatem, sine animo calumniandi proximum, motus ad id faciendum, non ex odio, sed ex zelo iustitiæ, deposuit autem suam querelam his verbis.

Padre Reuerendiss. &c. li testimonii sono, &c.

11 Finita autem expositione querelæ, quærat Domino ætatem, professionem, & cætera, si non dixit initio, & deinde dimittat relecta eidem pius depositione, & faciat illum subscribere, & si nesciat faciat Crucem. Actuarius autem vtatur his verbis.

12 Finita expositione querelæ interrogatus fuit à Domino, an velit aliud dicere, respondit se aliud nescire, & eidem relecta depositione dimissus fuit cum subscriptione, querela accepta, si, & in quantum, &c.

Io F. *N.* confermo quanto di sopra.

13 Nota, quod iudex siue ordinarius, siue delegatus, solet appellari *Dominus* ad euitādam circumlocutionem verborum, & ad rem, nam Paulus 1. Corinth. 4. 5. iudicem appellat *Dominum* illis verbis: *Qui autem iudicat me, Dominus est*, quibus & nos vtemur.

14 Dominus autem his auditis, & acceptatis decreuit visitare corpus delicti, vnde se contulit ad Cellam F. N. *N.* vulnerati, & ægrotantis, atq; illum visitauit in sequentem modum.

15 Visum, & repertum die *N.* N. per Dominum, qualiter

qualiter in cella *N.* iacebat in lecto F. *N.* N. vulneratus duob. vulneribus, vnum ex illis erat infixum in bracchio dextro prope manum, alterum in dorso dextero, ambo autem apparebant ferro cæsa longitudinis duorum digitorum. Hæc visa fuerunt à Domino, & à me Actuario proprijs oculis.

16 Nota hic primo, quod si inueniuntur arma, gladius, instrumenta, & alia debent in actis registrari cum accidentibus, & ita indiuiduari, vt appareant ab alijs diuersa. Vnde Actuarius prosequitur processum similibus verbis.

17 Hic à F. *N. N.* præsentatus fuit gladius nuncupatus *N.* visus palmorum N. in longitudinem, habens manicum osseum nigri coloris, & recognitũ ab vulnerato Dominus mãdauit per me Actuariũ.

18 Nota secundo, quod si Dominus est impeditus, potest visitationem corporis delicti alteri committere, adijciendo duos testes, Actuario scribente in processu visum, his verbis.

19 Dominus mandauit, & præsenti præcepto in his scriptis mandat *N.* vna mecum visitare corpus delicti. Itaque per supradictum N. visum, & repertum fuit, præsentib. his testibus *N.* N. & N. *N.* vocatis, qualiter in cella *N.* iacebat, &c. *vt supra subdas in fine*. Hæc visa fuerunt à supradictis, & à me Actuario scribente hæc, prædictis subscribentib.

Ego N. N. deputatus vidi corpus delicti.

Ego N. testis vocatus interfui visitationi.

Ego N. testis, &c.

Nota autem, quod non est necesse, ut Dominus interroget prædictos super visitatione corporis delicti, dum apparet in processu actus visitationis cum subscrip. sed sufficit, quod visum Dominus approbet ex actis processus his verbis.

21 Dominus monitus per me Actuarium, qualiter expedita est visitatio corporis delicti iuxta illius mandatum; ideo eam per me sibi lectam approbauit in hoc processu eadem die.

22 In casu, quo offensus ipse querelat, & non fiscalis, qualis potest esse etiam superior conuentus, qui quibus fiscalis denunciat delicta in suo conuentu facta, *Spathar. tract. 5 cap. 2 num. 4. Chr. ap. 4 lun. n. 2.* tunc simul, & semel accipit querelam ab eodem offenso, & vulnera, & signa videt, & facit scribere ab Actuario, ut supra.

In furtis quoque visitat corpus delicti consistentis in fractura cameræ, capsæ, vel alterius armarij, in quo recludebantur res furto sublatæ, & eius quoque, aliove instrumento, quo furtum fuit factum. Proposita ergo querela, Dominus debet visitare fracturam, & locum in quo delictum fuit factum, & Actuarius post scriptam querelam sic prosequi potest acta visitationis corporis delicti.

Dominus accepta supradicta querela de furto cum fractura, & aliis instrumentis, &c. volens se de illis certificare accessit ad locum,

cum, vbi factum fuit, & proprijs oculis vidit capsam, in qua custodiebatur N. fractam sic, & sic, &c. prout hic describuntur de eius mandato.

25 Si in Sacristia factum sit furtum, comparebit superior loci vti fiscalis, & procurator bonorum sui Monasterij, & denuntiabit hoc modo scribente Actuario.

26 Comparuit hac die N. mensis N. anni N. Pater F. N. vti Prior Conuentus N. & narrauit exponendo, qualiter per inuentarium consignauerat Sacram supellectilem Sacristiæ F. N. N. & dum illud incontrauit ad eius præsentiam coram alijs Fratribus, venit cum illis in cognitionem, non nulla deesse, vnde ne Sacristia ex hoc patiatur detrimentum, sed eius indemnitati consulatur, dictus prior nomine sui officij præsentat Domino inuentarium, & eius incontrationem subscriptã per ipsum Sacristam, & testes idoneos, enixe petendo, vt damnum illatum Sacristiæ reficiatur, & depredator puniatur in exemplum aliorum.

27 Dominus audita de petitione sibi facta à P. Priore, vt supra, acceptauit eam cum dictis inuentario, & incontratione, & vtrumq; recognouit cum suis subscriptionibus esse tale, quale se præfefert, atq; ea pro legitimis acceptauit mandando mihi, vt ea hic insererem, prout inserui sub his signis A. B.

28 Nota autem, quod non est necessarium testes

examinare subscriptos in illis, dum sufficit earum scripturarum recognitio facta à Domino, qui habet eas pro veris, vt sunt à parte rei.

29 Instrumenta autem, de quibus supra, ad furandum adhibita recognoscenda sunt, & registranda in actis, designando, describendo illa, & indiuiduando similibus verbis.

30 Hic repræsentata fuit Scala longitudinis cubitorum octo, constans ex sexdecim gradibus arboris populeæ, quam visam Dominus consignauit N. vt eam custodiret.

31 Nota autem, quod non sufficit probare corpus delicti, iuxta superius dicta, sed vlterius probanda est existentia rei furatæ ante furationem in loco, à quo fuit sublata priuatio enim supponit habitum, quod fieri potest, vel per productionem inuentarij, vt supra fuit dictum, vel per testes, qui videant rem in loco extitisse ante furationem. *Farinac. q. 2. n. 19. Guaz. Defens. 4. cap. 7. n. 3.* Signum ergo, & existentia rei domini, seu custodis constituunt corpus delicti, his probatis deuenitur ad probationem ipsius delicti, quod furtum dicitur.

32 Nota, quod furtum habentis administrationem sic non vocatur, sed alio nomine apud Ecclesiasticos, nempe dilapidatio, alienatio, & distractio rerum mobilium, ad eos cohonestando, *ex cap. 2. de statu Monach.* nihilominus tamquam fures,

fures,& latrones sunt puniendi, *cap. fin.* 10. *q.* 2.

33 Posita igitur querela, probatione corporis delicti,& etiam existentiæ rei postea furatæ, Dominus vlterius procedere debet examinando testes, interrogando à longe, & in genere,sine suggestiuis interrogationibus prohibitis, *Farinac. q.* 83. *à n.* 84. deueniendo paulatim à genere ad speciem, hoc est, ad personam delinquentem, itaut testis illam dicto aperiat per se, & non à Domino suggeratur illi.

34 Non est necesse incipere ab ea interrogatione, an testis sciat causam suæ vocationis sed Dominus initium capere potest ab hac interrogatione: An adsit aliquod scandalum in Conuentu, an ad extra, si querela referatur ad vtrumq; vel ad vnum tantum.

35 Neque est necessarium formaliter citare testes religiosos,immo nec seculares volentes se sponte subijcere examini, sed sufficit simplex vocatio, etiam sine licentia sui superioris, *Spathar tract.* 7. *cap.* 3. *n.* 5. *ex Rodriq.* 2. *q.* 11. *art.* 5. Tamen ad euitandas altercationes cum defensore rei, petatur licentia à superiore testis secularis. Not. prosequetur process. sic.

36 Vocatus fuit die 4. Iulij 1661. F.N.N. de Familia in hoc Conuentu, de quo initio, tribus ab hinc annis sacerdos annorum N. professionis N. testis requisitus ad iurandum, iurauit tacto pectore se

veritatem dicturum super omnibus interrogationibus opportune sibi faciendis à Domino.
Interrogatus, an in Conuentu acciderit aliquod scandalum?
Resp. Il giorno del giouedi grasso, che fù, &c.
37 Prædictæ mox seruentur respectu aliorum testium mutatis mutandis. Et in fine interrogationum super duobus poterit vlterius interrogari primo, an velit aliquid aliud dicere in ea causa An sciat, alios notitiam habere de hoc delicto, & de illius auctore, maxime tunc est interrogandus, quando desunt testes.
38 Finitis interrogationibus testis, relegantur ei eius responsiones, quas subscribat dimittendus cum precepto seruandi silentium super depositis.
Examen autem sic terminatur.
39 Relectum fuit eidem examen, quod confirmauit sua subscriptione, quibus habitis, & acceptatis, si, & in quantum, &c. Dominus illum dimisit cum præcepto sanctæ obedientiæ, seruandi silentium.
Io F. N. confermo quanto hò detto di sopra.
Ignorans scribere, vt dixit formauit hanc crucem ✠ præfatus N. testis.
40 In casu autem, quo testis in relectione examinis se declarauit, vel correxit, addendo, vel detrahendo, quod facere potest, antequam exeat à cõspectu iudicis, id in actis constare debet similibus verbis.

41 Dictus testis, cui fuit examen relectum se correxit hoc modo videlicet, &c.
42 Dominus eundem modum seruare debet in examinandis alijs testibus, vt dixi supra.
43 Hæc autem forma pro iudice ordinario seruire potest contra particularem personam, quouis modo procedatur, siue per denuntiationem, siue per accusationem, cum quis propriam prosequitur personam.

Forma Processus offensiui iudicis delegati contra certam personam.

44 IN formatione processus conficiendi per iudicem delegatum eodem modo procedendum est, quo in superioribus dictum fuit, existente differentia in eo, quod constare debet in actis de literis patentibus iudicis delegati, & secundum earum tenorem procedere debet, alias nulliter agit, excedendo fines mandati. Formatur autem sic.
45 In nomine Christi, Amen, Anno à Natiuitate eiusdem 1661. die N. mensis N. cæptus fuit iste processus in conuentu N. N. Fratrum Ordinis N. contra F. N. N. eiusdem Ordinis professum.
46 Admodum Reuer. P. Magister N. N. eiusdem Ordinis, vti iudex delegatus intendens, & volens exequi mandata Reuer. Patris Generalis in sequenti causa, de qua in eius patentibus literis, & in forma probante exhibitis, & productis supra-

dicta die tenoris sequentis, sub signo D. per me Notarium, & Actuarium huius processus ab ipso electum, cui promisi cum iuramento fidelitatem, & secretudinem in hac causa, lectis, & registratis, & volens iustitiam ministrare ne delicta remaneant impunita, hunc processum inchoauit prout de iure, &c. & omni meliori modo, &c.

47 Iudex autem prosequitur suum processum acceptando querelam, visitando corpus delicti, examinando testes, & cætera præstando, quæ in præcedentibus notauimus, hic non repetenda, ne opusculum excrescat nimis. Subijcio hic literas delegationis.

F. Antonius N.N. &c.

48 Cum ad aures nostras ex relatione personarum fide dignarum peruenerit, qualiter F. N. N. commiserit delictum N. quod non expedit remanere impunitum, ideo huic malo remedium adhibere cupientes, cui nos pro nunc occurrere non possumus alijs negotijs occupati, tenore præsentium hanc causam Tibi supradicto N. N. in cuius prudentia, & integritate multum confidimus delegamus cum facultate fabricandi processum, testes etiam seculares, & clericos examinandi, & cogendi, si opus fuerit auctoritate, & licentia eorum superiorum, vtendo etiam bracchio seculari, & cætera præstandi, quæ conducunt ad expeditionem huius causæ, & inci-

incidentium, constituendi, & examinandi reum, & complices, si qui erunt, & demum sententiam ferendi secundum allegata, & probata, postpositis apicibus iuris, & sola veritate inspecta. Reseruantes nobis facultatem pœnas augendi, minuendi, commutandi, moderandi, & relaxandi, quatenus opus erit, & iustitia exigente. Datum, &c.

49 Nota, quod sicut processus diuiditur in tres partes, ita & superior delegare potest vnam sine alia exig. vt delegatus sumat tantum informationes, quæ consistunt in processu offensiuo. Vel quod vlterius procedat etiam defensiones, quod est secunda pars processus, & tunc vlterius procedere non potest ad sententiam, & terminare processum. In præfatis literis prædicta tria delegantur, vt patet ex eorum tenore. Delegatus igitur in primis legat bene literas, vt sciat quid agere dabeat, aliter agens nihil facit, & frustra laborat.

Forma processus offensiui contra incertam personam ex certo delicto.

50 QVando constat de delicto commisso, & ignoratur illius auctor, sic poterit inchoari processus à denunciatione facti, & visitatione corporis delicti.

51 In nomine Christi, Amen. Anno à Natiuitate eiusdem 1662. die *N.* mensis *N.* cæptus fuit iste

processus in Conuentu N. cuius auctor ignoratur inuestigandus tamen per sequentem inquisitioné.

52 *Quoniam ad aures nostras, &c.* supra sub num. 5. hac vtatur forma; si iudex est ordinarius, vel sequenti sub num. 46. si est delegatus, mutatis mutandis. Subsequenter visitet corpus delicti, deinde quærat auctorem delicti per testes examinando omnes religiosos, & alios, qui verisimiliter possunt scire delinquentem, interrogando singulos, an sciant, alios habere notitiam eius, qui delictum commisit. Si ex testium examine iudex non potest deuenire in cognitionem auctoris delicti, vlterius non procedat, sed supersedeat causæ, reseruata sibi facultate in ea procedendi, si deinceps indicia sibi subministrabuntur, faciendo id registrare in actis, his verbis.

53 Quoniam ex actis hactenus deductis ex depositione testium Dominus non potuit deuenire in cognitionem malefactoris huius delicti, de quo in actis, pro nunc supersedet huic causæ, cum animo eam prosequendi, quandocunque eidem indicia, & probationes fuerint subministrata, vt protestatus fuit in his scriptis.

Forma processus offensiui contra certam personam denunciatam in visitatione Generali Conuentus.

54 QVando in visitatione, quam superiores solent facere, aliquis denunciatur de aliquo

graui

graui crimine, quod ad punitionem delinquentis exigit processum, cum de iure canonico non exigatur iuramentum ab examinatis, cap. Romana, §. Sane de censib. ideo necesse est formare specialem processum, descendendo ab inquisitione generali ad specialem, pro qua datur sequens forma.

55 In nomine Christi, Amen. Anno à Natiuitate eiusdem 1661. die 7. Septembris, cæptus fuit iste processus in Conuentu N. N. Ordinis N. contra F. N. denuntiatum in visitatione habita in eodem Conuentu die prima Septembris præfati anni, quod pluries commiserit adulterum, prout infra patebit.

56 Admodum Reuer. Pater Magister F. *N.* Prouincialis eiusdem Ordinis in Prouincia N. volens procedere in hac causa denuntiationis adulterij contra prefatum *N.* prout debitum officij sui exigit, me F. N, eius secretarium ex officio vocauit, & elegit in Actuarium, & Notariũ, præstito mihi iuramento fidelitatis, & secreti, ad conficiendum præsentem processum, prout sequitur.

57 Vocatus fuit F. N. qui in visitatione deposuerat F. N. pluries adulterium commisisse cum N. N. existens hic de familia pluribus ab hinc annis, ætatis annorum N. professionis N. qui requisitus super iuramento calumniæ iurauit, &c. se veritatem dicturum, &c.

58 Interrog. vt dicat quicquid deposuerat in visitatione facta N.

Resp. Padre io dissi nella visita passata, come F. N. haueua commesso con vna donna maritata, che si chiama N. molte volte adulterio, perche è più di duoi anni, che con lei prattica, frequentando la sua casa con gran scandolo,&c.

59 Interrogetur, in qua domo habitat; & quinam illius cognitionem habent super frequentatione domus. Finitis interrogationibus dimittatur his verbis cum subscriptione.

60 Quibus habitis, & quo ad fauorem acceptatis relectæ ei fuerunt depositiones factæ, quas subscripsit dimissus à Domino cum præcepto silentij.

Io F. N. confermo, quanto hò detto di sopra.

61 Nota quod nulla copula carnalis admittit visitationem corporis delicti, nisi aliquod relinquat signum fracturæ vasis, aut tumescentem ventrem, probanda tamen est existentia matrimonij in ordine ad punitionem.

62 Si plures deposuerint in visitatione, debilior assumatur pro denunciatore, & alii sint in testes *ex Philippo de Bictis Capuc. in prima praxi Inquis. num.* 12.

63 In causis, in quibus tangitur fama proximi, vt in adulteriis, quantum est possibile, non adhibeantur testes extranei, ne detur occasio maioris mali, sed religiosus ablegetur à loco. 64

64 Si Visitator huius fuit iuramento, sine nouo processu potest punire delinquentem probatum talem per legitimos testes contestes, visitationes enim fiunt, in ordine ad punitionem. *Vide cap. 3. à num. 57. ad 61.*

65 Vnum valde notabile iudex obseruare debet, quod non potest, nec debet, extra visitationem recipere querelam contra certam personam, nisi præter querelantem adsit ad minus vnus testis idoneus, aut indicia plura remota, vel vnum proximum, & indubitatum, quod det ius Domino ad legitimam interrogationem. *Vide cap. 3. num. 26.*

Forma processus, quo impeditur querelatus à promotione officij.

66 CErtum est, quod opinio querelati valde grauatur probata saltem vnico teste integro, ita quod euadit inhabilis ad promotionem alicuius dignitatis, & officii honorifici, *Barb. ad cap. Omnipotens 4. de accusat. de Angelis Carmel. cap. 25. num. 5. ego cap. 91. num. 29.* Processus autem sic potest formari.

67 In Christi nomine Amen. Anno à Natiuitate eiusdem 1660. die 8. Iulii in Monasterio S. Antonii Ordinis N. cæptus fuit processus exceptorius contra D. N. N. ad effectum, ne ille posset promoueri ad Abbatiam N. quam prætendit.

68 Comparuit eodem die coram Reuer. N.N. Abbate Generali,& me D.N.N.ex officio Secretario F.*N*.*N*.qui cum suo iuramento exposuit,& deposuit his verbis:Padre Reuerendissimo è commune voce,e fama,che D. N. N. d'essere eletto Abbate, per tanto fò instanza à V. P. R. come costui è inhabile,& indegno di questa dignità,perche spesse volte s'imbriaca,& anco al più delle volte parla dishonestamente,& di questi suoi errori ne faranno testimonianza D.N.N.&c.

69 Dominus dictam querelam exceptiuam acceptauit,si,& in quantum,mandato excipienti querelanti,vt se subscriberet.

Io D. Desiderio confermo quanto hò deposto qui.

70 Sufficit autem Domino producere vnum,vel alterum testem omni exceptione maiorem, vt dixi hic initio, vt repelli possit prætensor. Quod si superior non vult procedere in causa, potest monere prætensorem,ne vltra quærat pro tunc dignitatem, si nolit acquiescere consilio, deueniatur ad examen testium, & contra eum,cuius crimen est probatum, feratur sententia, ne valeat vlterius prætendere, cum sit declaratus inhabilis.

Licentia examinandi Religiosum extra Ordinem.

QVamuis valeat testimonium extra de se, tamen à reo excipi potest defectus licentiæ

quę danda est à superiore, *Sanch. lib. 6. cap. 13. num. 103. & 108.* Generali Prouinciali, *Peryn. in Formul. lit. T. nũ. 3.* Intellige ex constitutionibus, alias eas dat etiã superior localis. Forma sequitur Nos infrascriptus Prior Conuentus *N. N.* Ordinis *N.* requisitus à *N.* N. ad examinari faciendum pro veritate in causa licet criminali, non tamen pœnæ corporalis, sed pecuniariæ, in qua agitur de offensa facta religioso N. & religioni nostræ, nec veritas ab alijs haberi potest, Fratrem N. N. & Fratrẽ *N. N.* &c. contra *N. N.* coram Illust. D. *N.* Iudice seculari concedimus licentiam vobis supradictis deponendi veritatem, & subeundi examen coram supradicto *N. N.* iudice seculari, præmisso iuramento in manibus nostris more sacerdotali, quibus vobis delatum per nos præsentibus fidem facimus dicto Domino Iudici. In quorum fidem. Datum, &c.

Ego Frater *N. N.* Prior Generalis.

SECTIO SECVNDA.

De Forma Processus defensiui.

91 **Fabricato processu offensiuo, & informatiuo, si ad minus delictum sit semiplene probatum, vel per vnum testem omni exceptione majorem, vel per indicia inducentia semiplenam probatio-**

bationem, *Diligentius in sua Practica in 3. sub §. cap. 1. fol. 157. Genuens. cap. 27. num. 4. Claras q. 28. ago cap. 66. q.* & tunc reus carceretur de mandato iudicis, scribente *Notario* decretum carcerationis sub his verbis.

72 Cum Dominus diligenter cõsiderauerit ea, quę ex processu informatiuo deducuntur, nempe F. *N.* querelatum esse legitime indiciatum, quod commiserit delictum *N.* super quo fuit querelatus, volens iuridice in causa procedere, mandauit, & mandat presenti decreto, dictum F. *N.* arrestari, & in carcerem detrudi ad omnem bonum finem, & effectum, &c. prout fuit captus, & in carcerem positus custodi fuit consignatus hac die *N.* ita est F. *N.* Actuarius.

73 In casu, quo fuga querelati probabiliter timeatur detur foras à Domino mandatum capturæ in hæc verba.

74 Dominus hac die *N.* presenti decreto mandauit, capi, & incarcerari F. *N.* de cuius fuga rationabiliter timebatur, qui propterea coniectus fuit in carcerem, vt ibi detineretur ad custodiam.

75 Facto decreto de reo capiendo, Iudex per se, vel alium mittet suum Notarium ad Cellam querelati, coram quo cum duobus testibus visitabit personam, & eius Cellam, notando distincte inuenta ibidem, semper eodem præsente, & postmodum ducetur ad carceres, subscripta visitatione, Notarius in processu sic notabit. Do-

Dominus die N. præcepit exequi mandatum capturæ, & accessit cum me *Notario*, & duobus testibus *N*.N.& *N.N*. ad cellam F.*N*. vbi inuenit eum ligatum, & coram eo facta fuit statim visitatio, apud ipsum inuenta fuit arma noncupata *Pistola*, & in capsula quadam gladiolus nuncupatus Pugnaletto, quæ mihi coram testibus prædictis fuerunt consignata de mandato Domini.

Ita est F.*N*. *Notarius*.

R. *N*. testis vocatus.

F. *N*. testis vocatus.

76 Iudex viso processu informatiuo, & bene illo inspecto oculo mentis suæ, præparat interrogationes reo faciendas, & statuto die, vocare facit illum ante se constituendo, scribit autem *Notarius* sic.

77 De mandato Domini hac die *N*. citatus fuit F.*N*. *N*. ex carceribus eductus, & coram eo personaliter reus constitutus (*si in causa appareat de complicibus dicatur*) principalis quoad se, & testis quo ad alios(*aliter hæc verba Principalis, & omittantur*) ętatis suę annorum 40. religionis 10. & ei Dominus declarauit statum causę suę in genere nēpe quod in actis habentur ea, quę requiruntur ad eum iuridice interrogandum, monuitq; illum, vt veritatem in omnibus diceret, ne incideret in mendacium, & periurium, lędendo animam suam, & ab eodem requisitus de iuramento dicendę veri-

veritatis,iurauit tacto pectore (*si est sacerdos*) se veritatem dicturum,prout infra.

78 Interrogationes autem sint opportunę, non suggestiuę, & à longe inchoentur, vt paulatim deueniantur ad confessionem delicti, & ei detur libertas loquēdi quęcunque vult, vt si persistat in negatiua possit in aliis constitutis redargui, & reduci ad contradictoria, vt confusus cogatur fateri veritatem. Dominus videns eius obstinationem sępius moneat similibus verbis à *Notario* registrandis.

79 Dominus monuit constitutum, vt recederet à mendacijs, & periurijs, dicendo veritatem, quia in actis constat,eum delictum N.commisisse.

80 Notarius autem in scriptis redigat non solum eius formalia verba,sed etiam gestus, mutationes faciei,suspiria,ex quibus, & alijs signis deprehenditur inconstantia rei.

81 Finitis interrogationibus, quæ Domino pro tunc videntur sufficere, dimittatur constitutus cum protestatione, & animo prosequendi, & continuandi examen, vt inducatur ad dicendam veritatem, dimissio autem sic formatur.

82 Relectum examen confirmauit, & remissus fuit ad carceres animo continuandi examen.

83 Quando reus habet manicas ferreas impeditur scribere,solent enim rei conduci coram iudice manibus constrictis, ne occasionem habeant ex

carum

earum libertate, vel fugiendi, vel insultandi. Sufficit ergo, quod in fine omnium examinum subscribat; licet nec hoc sit necessarium, cum credentium sit Notario, & Auctuario, qui nec subscribit singulos actus, sufficit enim quod in fine subscribat. *Ludouis. decis. 368. fine.*

84 Quoniam reus in negatiua persistens pluries interrogari potest, vt ab eo aliquo modo veritas erui possit, sequitur forma secundo, & pluries constituendi illum.

85 Vocatus, & è carceribus eductus, hac die *N.* ad locum solitum examinis E. *N.* coram Domino iterum constitutus personaliter, & requisitus cum iuramento dicere veritatem, iurauit, &c.

86 Hęc formula seruit pro omnibus aliis constitutis successiue faciendis. Animaduertens vero se tempus in examine perdere, agendo cum reo duręe ceruicis, & modicę conscientię, comminabitur ei tormenta ex improuiso; & statim faciet illum deducere ad locum tormentorum, vt eorum metu fateatur veritatem, & si nihilominus persistat in sua obstinatione, ligetur, & eleuetur. Dico *statim* ne ex dilatione temporis habeat occasionem appellandi à tortura, debent ergo decretum torturę, & eius executio eodem simultaneo contextu fieri ad euitandam appellationem; *Ambros. lib. 2. cap. 1. num. 26. de Bictis in Praxi 4. num. 56.* quę admittenda non est, dum decretum palam non fuit propositum.

Vltimo

87 Vltimo igitur constitutus in examine nolens Dominus vltra procedere deueniet ad torturam, si habuerit indicia sufficientia ad eam inferendam, nimirum semiplenam probationem, *Spathar. tract.9.cap.20.num.3. Compend. Rodriq. resol.45. num.2*, Positis nonnullis interrogationibus, tandem *Notarius* referat monitionem à Domino factam his verbis.

88 Monitus tandem benigne à Domino ad fatendum veritatem, & che non aspetti, per hauer queta verità, si venghi contro di lui alli opportuni remedii iuris, & facti, come si venirà, se non si risolue di dire la verità.

Resp, Hò detto la verità, se mi vuole dar tormenti, mi farà torto, perche non hò errato.

89 Tunc Dominus visa illius pertinacia, & obstinatione, ex consideratione indiciorum sciens se habere ius sufficiens ad subijciendum prefatum reum constitutum torturę, fecit duci ad locum tormentorum, & ibi expoliatum ligare, & id sine pręiudicio probatorum, conuictorum, & confessatorum, super quibus non intendit illum torquere; sed tantum super semiplene præcise probatis, atrequam autem eleuaretur monitus à Domino, vt diceret ueritatem.

Respondit: quello, che hò detto è uerità, e non hò commesso tal delitto. Iussit Dominus eleuari, & manere ita eleuatum per semi horam. Post pusil-

lum

sum cæpit conqueri clamando, deponetemi, che dirò la verità. Mandauit Dominus, vt eam diceret in tormentis, & statim deponeretur.

Resp. Io hò commesso l'homicidio. Statim depositus fuit, & reductus ad carcerem, &c.

90 Nota, quod tortura non debet repeti, nisi in grauissimis delictis; continuari tamen, & diuidi in spatium designatum, quod tamen exprimendum est à Domino cum clausula *Animo continuandi capturam tormentorum*, vt accidit, cum tortus labitur in sincopem, & frigescit, & ex alijs causis incidentibus, Riccius decis. 443. fide, Cartar. in prac. interrogat. reor. lib. 4. cap. 3. num. 16.

91 Confessio autem facta in tortura nihil valet, nisi ratificetur sequenti die, *Farinac. q. 83. nu. 67.* quod Notarius sic scribet.

92 Vocatus fuit die *N.* sequenti post torturam F. N.N. reus constitutus, & à Domino interrogatus, an velit ratificare confessionem in tormentis factam, qui respondit Padre sì, che la voglio ratificare, & dico, che è vero, che io hò amazzato, &c. subscripsit.

93 Ratificata confessione adhuc illi sunt offerendæ defensiones, tradenda illi copia processus, per quod dicitur processus publicari; si autem reus renuntiet remittendo se benignitati iudicis, nihil aliud remanet, quàm in causa concludere, & deuenire ad sententiam. Notarius autem scribet de-

cretum

decretum de oblatis, & renuntiatis defensionibus hoc modo.

94 Dominus die N. obtulit copiam processus F. N. reo constituto ad se defendendum, qui oblatione bene considerata, libere, & voluntarie renuntiauit defensionibus, dicendo se illis non indigere, quia delictum confessum reuera perpetrauit, de quo se valde dolet, remittendo se benignitati iudicis, qui omnia, & singula acceptauit si, & in quantum, &c. mandauit, ut se subscriberet.

95 Cum reus sciens se læsam habere conscientiam renunciauerit defensionibus, superest, quod iudex concludat in causa, faciendo decretum, causam de qua in processu habendam esse pro conclusa, licet hoc sit de apicibus tantum iuris, *ex Maranta par.6. Act.15. num.9.* sic autem scribat Notarius. Antequam ferat sententiam expectet aliquos dies.

96 Dominus attentis in processu tam offensiuo, quam defensiuo per partes productis hinc inde, & defensionibus renunciatis per reum, de quo in actis tenore præsentium decernit præsentem causam esse habendam pro conclusa, prout ipsemet Dominus habet hac die N.

97 Notandum primo in causam furti, quandoq; litem furatam, & instrumenta esse recognoscenda per reum, vel etiam per testes, & emptores, an scilicet sit illa numerares, in quo casu plures res similes

milites simul præsentari, & atendi debent, vt eligatur, & decernatur ab aliis, aliter si ignoretur suspecta est depositio. Debet etiam iudex reo ostendere rem ablatam, vt eam recognoscat, item scripturam, inuentarium, & eius generis. Sic autem rem scribat *N*otarius.

98 Dominus mandauit mihi *N*otario, vt ostendederem F.N.N. hic presenti rem hanc *N*. simul cum aliis similibus, qui hanc N. tetigit, & secreuit ab aliis, assereudo esse, &c. item recognouit hanc scripturam *N*. sibi demonstratam, & dixit, esse propriam illius, quam sua manu scripserat, & subscripsit.

99 *N*otandum secundo, quandoq; fieri confrontationem rei cum testibus, sed hæc est, vt plurimũ odiosa, & conuitiosa, ideo si aliis mediis haberi potest veritas omittatur; quod si expediat confrontatio, interrogetur reus negatiuus, an aliquẽ ex testibus habeat pro inimico, si respondeat habere omnes pro amicis, deuenire poterit ad confrontationem primo ei legendo depositiones eorum, si non erit sufficienter redargutus, compareant testes illum confundentes, vt, velit, nolit, fateatur delictum. Formabitur autem sic confrontatio à *N*otario.

100 Tunc Dominus ad ipsum magis redarguendum, & cogendum ad dicendam veritatem, mandauit primo dicta testiũ, suppressis eorum nomini-

minibus, legi in faciem rei, Domino interrogante: quid dicis ad haec? Resp. se ne mente per la gola, io son huomo honorato. Redargutus fuit, ex quo dixit habere testes pro amicis, non est possibile, quod mentiantur contra amicum. Deinde videns Dominus nihil proficere voluit confrontationem personalem facere, ne iurgia sequantur inter partes.

Forma pro defensionibus rei.

101 NOtandum est quod testes, vel repetendi sunt, vel pro rite examinatis habendi sunt à reo, antequam illi detur copia processus, vnde iudex interroget illum, an velit, vt repetantur, vel habere eos pro rite repetitis, aliter eorum depositiones non valent, *Farinac. q.* 72. *nu.* 94. *Guazin. Defens.* 24. *cap.* 9. loquendo de non regularibus, respectu enim horum id pertinet ad apices iuris, *Petrus ab Angelis cap.* 17. *num.* 6. *ad* 10. *Rodr.* 2. *q.* 10. *art.* 3. *Lezana par.* 1. *cap.* 27. *num.* 13. *Portell. par.* 1. *casu* 20. *num.* 7. Forma petitionis, seu oblationis defensionum est sequens.

102 Dominus volens ad vlteriora procedere in causa petitas à F. N. reo defensiones, mandauit mihi Actuario, vt illi traderem copiam processus qua possit se defendere, prout sic illo mandante praesenti decreto obediui dando eidem reo copiam processus. Qui Dominus subsequenter alio

pariter

pariter decreto eidem reo nominauit pro procuratore, & aduocato in causa tres Patres, videlicet P,N.& PN.atque P.N.vnum ex descriptis eligendum, elegit autem P.N. assignando præfato reo, & Procuratori,spatium trium dierum ad se defendendum, hac die N.

103 In casu, quo infra spatium assignatum non possint compleri defensiones, dentur alij tres,vel plures iuxta exigentiam negotij, exprimendo vltimũ terminum peremptorium,ne procedatur in infinitum.Procurator autem constitutus id per se petere potest pro reo, Notario scribente in actis sic.

104 Pater Magister *N.*vti Defensor, & Procurator *F.* N. N. comparuit coram Domino, & petiit sibi prorogari terminum datum ad faciendas defensiones, quas non potuit absoluere intra tempus *præ*fixum, ideo nunc instat omni meliori modo tempus sibi prorogari. Qui Dominus petitione admissa si, &c. & in quantum, &c.terminum præfatum prorogando, concessit insuper alios quatuor dies, se declarando nolle amplius tempus prorogatum obducere, & prolongare, omni meliori, &c. sub die N.

105 Expeditis defensionibus Procurator præsentabit iudici illas discutiendas ,an reus reuera se defenderit,an non,quod raro accidit cum probationes sint generales non excludentes probationes speciales, & vt plurimum album denigratur,

&

& marsupium impleatur. Præsentatio autem defensionum exhibetur Notario in processu scribente.

106 Comparuit die N. mensis N. supradicti anni N. Procurator N. N. & eius nomine præsentauit Domino defensiones, quæ incipiunt. *Defensiones pro Fratre* Et finiunt in hæc verba: *Ego F. Defensor, & Aduocatus*, instando pro earum admissione, & causæ expeditione fauore rei prætensi. Qui Dominus eas admisit, si, & in quantum, &c. mandauitq; mihi easdem defensiones inserere in actis, prout, &c. omni, &c.

107 Si defensiones sunt efficaces probantes innocentiam directe, quod rarissime accidit, absoluatur quærelatus inique. Si nihil ad propositum est probatum iudex deueniat ad sententiam, iuxta quod dicam in tertia sectione. Interim concludat in causa his verbis.

108 Dominus attentis probationibus per reum factis, ex quibus nihil resultauit in eius fauorem, & pro eius elapso tempore, decreuit, & præsentium tenore decernit præsentem causam habendam esse pro conclusa, prout ipse Dominus declarat esse conclusam, & terminatam hac die N. N.

109 Non est necesse eam intimare reo, nec eius defensori, cum ex terminatione temporis ab eis cognita sint omnino certi quod in causa est conclusum, præterquam quod est ea de apicibus iuris, sicut & deinceps monere defensorem ad sententiam,

tiam, cum solus reus sit citandus ad illam audiendum vt dicam sectione tertia.

Forma citandi reum absentem.

110 SOlent deliquentes fugere, ad euitanda carceres, & pœnas, formato igitur processu offensiuo, & informatiuo iudicis, citandus est reus absens ad comparendum, & allegandum causas propter quas non sit condemnandus. Forma autẽ citationis sit sequens, redigenda in scriptis, & transmitenda eius copia ad reum absentem.

111 Nos F. N. N. iudex tenore præsentium mandamus tibi F. N. absenti, & fugitiuo personaliter, si repertus fuerit, secus ad Conuentum suæ habitationis Ciuitatis N. per affixionem præsentium, quatenus infrà spacium quindecim dierum incipiendorum ab hac die N. affixionis, quorum quinque primos pro primo termino, alios verò quinq; pro secundo, postremos demum alios quinq; pro vltimo, & peremptorio termino monitorio assignamus, post præsentium intimationem tibi quomodolibet factam personaliter, & non per procuratorem, aut aliam interpositam personam coram nobis comparere debeas, ad parendum nostris mandatis, & ad respondendum super his, de quibus fueris à nobis interrogatus in causa processus contra te fabricati, prout in actis, & ad allegan-

dum,& deducendum quicquid allegare, & deducere poteris, quare condemnari non debeas super delictum,seu delicta,de quibus in actis.Quod si infra dictum tempus pro trina, & canonica monitione tibi facta non comparueris coram nobis, contra te supradictum F. N. contumacem tamquam conuictum,& confessum rigorose procedemus, omni meliori, &c. in quorum fidem datum, &c.

112 Iudex autem mandare debet huius decreti affixionem in loco solito, vt possit innotescere reo fugitiuo, dum inueniri, & personaliter citari non potest per capturam.Notarius autem hunc actum affixionis sic notabit in processu.

113 Dominus mandauit affigi supradictam citationem contra N.N. affixa autem fuit in Refectorio more solito, prout retulit F.N. cui affixio erat mandata.

114 Quod si comparuerit reus citatus mancipetur carceribus,& tempore opportuno examinetur, & in actis comparitio constare debet his verbis.

115 Comparuit F.N.N.die N.qui fuerat citatus,vt patet per edictum super in actis registratum, & in carceribus se constituit paratus obedire mandatis Domini.

116 Si non comparuerit infrà tempus præfixum, tamquam cõtumax condemnetur. Si miserit procuratorem ad allegandam causam, cur non potuerit

fuerit comparere, si habuit legitimum impedimentum, non condemnetur, sed moneatur iterum ad comparendum sublato impedimento, si eius procurator allegauit impedimentum ineptum, condemnetur, quia quærit inique subter fugere iudicium. Contumacia non comparentis sic accusatur.

117 F.*N.*citatum cum debitis temporum spatijs ad comparendum, & allegandum causas, quare non debeat condemnari non comparentem intra præfixum tempus, prout in actis, nec post, declarauimus eum contumacem, & inobedientem, & dignum castigatione, cuius contumaciam nobis accusauit F.N. qui edictum citationis affixerat, & ita Dominus mandauit mihi Actuario hoc decretum contumaciæ in actis redigi, vt apparet hac die N.

SECTIO TERTIA.

De Forma Processus Sententiatiui.

118 POst conclusionem in causa, restat vt iudex veniat ad sententiam, qua processus concluditur. Tribus autem in casibus fertur sententia. *Primo* contra conuictum tantum, & non confessum, ille autem dicitur conuictus, contra quem duo ad minus testes omni exceptione maiores

depofuerunt ex propria fcientia, quod tale delictum commifit, *Farinac. q.* 81. *n.* 2. *& q.* 63. *n.* 234. *Secundo* contra confeffum tantum fponte, & non metu, *Farinac. q.* 82. *n.* 5. *Tertio* demum in fortiori contra confeffum, & fimul conuictum, *ex cap.* 1. *&* 2. 2. *q.* 1. & in his nullus contradicit.

119 Poteft etiam condemnari ille, cuius delictum eft plufquam femiplene probatum per indicia vrgentia, & indubitata refpectu delictorum difficilis probationis. *Farinac. q.* 86. *à n.* 29. mitiori tamen pæna, & non ordinaria.

120 Ante lationem fententiæ ea eft in fcriptis redigenda, & reus citandus eft ad ipfam audiendam, *ex Clem. fæpe, de verb. fignif.* Citatio fic formetur.

121 Dominus intendens ferre fententiam contra F.N.N. reum, mandauit ipfum citari, & vocari ad eam audiendam fibi legendam, & ad videndum, & audiendum fe condemnari die N.

Sententia autem eft fequentis tenoris.

122 Chrifti nomine inuocato. *N*os F. N.N. Magifter in Sacra Theologia Ordinis *N*. Generalis, & iudex ordinarius, vifis, & diligenter examinatis, & difcuffis caufis, indicijs, & probationibus allatis contra Te F. *N*. N. eiusdem noftri Ordinis facerdotem profeffum, tuoq; examine, refponfionibus, & defenfionibus inefficacibus, & inutilibus, folum Deum præ oculis habentes, per hanc
noftram

ni nostram definitiuam sententiam; quam in his scriptis deferimus, dicimus, sententiamus, pronuntiamus, atque deffinimus, te præfatum F. *N*, esse punibilem, & condemnandum ad triremes per quinquenium; prout te condemnamus, & sententiamus ad eandem pœnam triremium per quinquenium, omni meliori modo, &c.

Lecta, lata, & publicata fuit in faciem præfati rei, quam acceptauit hac eadem die *N*.

Ego N. dictam sententiam mihi lectam acceptaui. Nos *N*. Generalis, & Iudex ordinarius.

123 Non est opus testibus, quando fertur in faciem rei, sed solum quando fertur absente reo, siue sit fugitiuus, siue carceratus, in quo casu carcerationis ei intimanda est ab aliquo de mandato iudicis, & potest publicari per Actuarium, redigendo hunc actum in processu, similibus verbis.

124 Ego *N*. Actuarius de mandato Domini, præfatam sententiam ab eo latam in absentia rei, legi, & intimaui eidem, quam acceptauit subscribendo hac die N. Subscribant ambo.

125 Sententiatus si reuera sentit se grauatum potest appellare, & habet decem dies ab intimatione sententiæ, *Auth. Hodie C. de appellat. cap.* 3. §. 51. *vero de appellat. in* 6. si sententiam acceptatio-

 ne

ne non subscripsit. Appellatio sic potest redigi in scriptis.

126 Ego F. *N.* ab hac vestra sententia admodum R. P. Iudex contra me iniuste latam, ordine iuris non seruato, & testibus plures exceptiones patientibus, qua me ad triremes per quinquennium condemnasti appello ad R. Reuer. Patrem Generalem nostrum, protestando cum omni reuerentia, & humilitate, vt eam recipiatis, & nihil deinceps contra me innouetis, quia intendo innocentiam meam ostendere, & hoc omni, &c. quibus de iure appellare possum, vocando in testes praesentes religiosos videlicet P. N. *N.* & P. *N.* N. vt dignentur subscribere hanc meam appellationem factam hac die *N.* in hoc Conuentu N..

127 Iudex iustam tantum, non friuolam, vt aiunt; recipere debet, vt omnes docent, & cum omnes iudices prætendant se bene gesisse officium suum, ægre ferunt verbum appellationis. Forma admissionis est sequens.

128 Dominus audita appellatione coram se facta à F. *N.* eam admisit, si, &c. & in quantum, &c.

129 Nota autem, quod appellatio interponi potest etiam à Procuratore ipsius rei, qui illum defendebat. Admissa ergo appellatione dandi sunt Apostoli, hoc est licentia appellandi cum copia pro-

processus, vt valeat prosequi appellationem, non est tamen liberandus à carceribus, nisi de mandato eius, ad quem appellauit, qui videat, an iusta sit appellatio, potest etiam dimittere recto tramite ad superiorem; vide *Guaz. in defens. 36. cap. 24.*

130 Expensæ processus fiunt ab ipso reo, ex *Glos. V. oblator Clem. quamuis 2. de appellat. Barb. hic num.* 8. Forma Apostolorum est sequens.

131 Reuer. P. F. N. à me appellauit ad Paternitatem tuam Reuer. à sententia definitiua, quam tuleram contra ipsum reum talem probatum legitime de *N.* perpetrato contra *N.* cōdemnando illum ad triremes per quinquennium, vt latius de his apparet in copia processus eidem consignati, admisi appellationem, non quia reputem eam legitimam, sed vt deferam P. T. Reuerent. quare dictum appellantem cum literis reuerentialibus dirigo ad P. T. Reuer. vt iudices inter me, & ipsum. Datum.

132 Quod si Dominus iudicet, appellationem vanam, & friuolam esse, eam non admittat, cum careat grauamine, ex quo censetur inanis, *Farinac. q. 39. num. 23.* Sic autem figuratur.

133 Dominus animaduertens interpositam appellationem per *N.* sententiatum esse friuolam, & iniquam eam non admisit, sed appellanti negauit, decernendo vt sententia per ipsum exe-

 quatur,

quatur, prout mandauit praesenti decreto hac die N.

134 Quando appellatio fit ad supremos iudices, & reputatur friuola propter reuerentiam illis debitam, potest admitti hoc modo:

135 Quamuis appellatio tua à F. N. à nostra definitiua sententia friuola sit, & temeraria; tamen ob reuerentiam debitam iudici N. ad quem appellasti, illi submittimus, dando tibi Apostolos reuerentiales cum copia processus hac die N.

Forma Sententiae condemnatoriae cum expressione causae.

136 IVdices altercantur, an inclusa sit exprimenda in sententia; dedimus formam negatiuam, modo subijciamus affirmatiuam. Vide *Farinac. q. 17. num. 62.* Sequentem ponimus.

137 Christi nomine inuocato. Nos Frater N. &c. iudex ordinarius, visis, & bene discussis omnibus, quae spectant ad praesentem causam, & processum contra te F. N. fabricatum, cum per testes nobis constet, quod commiseris homicidium voluntarium in personam F. N. ac proinde sacrilegum; ideo auctoritate officij nostri, qua fungimur, te

 supra-

supradictum F. N. homicidam sacrilegum condemnamus, & definitiue sententiamus ad pœnam triremium in perpetuum. Et ita dicimus, definimus, & pronunciamus omni meliori modo, &c. Lecta, lata, & publicata, &c.

Forma Sententiæ ferendæ contra Contumacem.

138 ABsens, & fugitiuus, contra quem propositum iam fuit edictum citatorium, de quo supra sub num. 3. elapso termino non comparens, simili modo citandus est ad audiendam sententiam tali die, vnde bene est expectare paucos dies post lapsum terminum, citatio autem erit sequentis tenoris affigenda in loco solito.

139 Citauimus te F. N. alias personaliter, & quia inuentus non fuisti ob tuam fugam, & latitationem te per edictum, de quibus in actis vocauimus affixum ad locum solitum, & non paruisti, ideo te contumacem condemnare intendimus, ac proinde præsenti edicto ad locum solitum affigendum te citamus auditurum sententiam, quam contra te feremus die N. Datum, &c.

140 Subscribatur à Iudice, & Actuario, atq; affigatur, Actuarius vtatur his verbis.

141 F. N. deputatus ad affigendum dictam citationem contra F. N. retulit mihi Notario, &

Actuario se illam affixisse in loco solito.

142 Adueniente die præfixo, qui deberet esse dies quintus à die affixionis, vt possit peruenire ad aures citati, iudex ferat sententiam præsentibus duobus testibus ad hoc rogatis, qui possint de ea lata testificari, & omnes subscribant. Forma sententiæ sequitur.

Christi nomine inuocato.

143 Nos, &c. cum fabricauerimus processum contra F. N. ex quo constat, quod furatus fuerit Crucem argenteam valoris centum aureorum, & ipsum citauerimus edicto publico ad comparendum coram nobis ad respondendum, & se defendendum, & allegandum causas, quare non debeat condemnari, assignato tempore debito, intra quod, nec vltra illud comparuit, vnde contra illum contumacem pro conuicto, & confesso habentes, determinauimus procedere contra illum, iam citatum ad audiendam sententiam, de quibus omnibus in actis, prout in his scriptis ferimus, condemnamus, & definitiue pronuntiamus eum condemnantes ad triremes per decennium, omni meliori modo, via, & forma.

Lecta, lata, & publicata, &c.

Forma

144 ILle dicitur incorirgibilis ad effectum eiectionis, ex communiori opinione, qui professus ter punitus fuit de graui delicto eiusdem, vel diuersæ speciei, cum anno carcerationis in ieiunio, & pænitentia, si post hæc non resipuerit. Iudex ergo hunc condemnaturus post processus fabricarionem, citabit illum ad audiendam sententiam his verbis.

145 Citatur F. N. Reus incorrigibilis ad audiendam sententiam contra se ferendam circa eius incorrigibilitatem legendam in eius faciem die N. Qui vigore dictæ citationis comparuit die præfixa, & præsens fuit audiens sententiam tenoris sequentis.

Christi nomine inuoeato.

146 Nos F. N. N. Generalis Ordinis N. cum consilio, & assensu Patrum ad formam decretorum de eiectis, & Apostatis editorum à Sacra Congregatione de mandato Sanctæ memoriæ Vrbani VIII. visis, & consideratis omnibus, & singulis, quæ continentur in processu formato coram Nobis, super incorrigibilitate, F. *N.* eiusdem nostri Ordinis professi, alias in seculo nuncupari *N.N.* expertaq; eius incorrigibilitate spatio vnius anni carceris in ieiunio, & pænitentia, in quibus nihil profecit, sed animo indurato in ea

dum,& deducendum quicquid allegare, & deducere poteris, quare condemnari non debeas super delictum, seu delicta, de quibus in actis. Quod si infra dictum tempus pro trina, & canonica monitione tibi facta non comparueris coram nobis, contra te supradictum F. N. contumacem tamquam conuictum, & confessum rigorose procedemus, omni meliori, &c. in quorum fidem datum, &c.

112 Iudex autem mandare debet huius decreti affixionem in loco solito, vt possit innotescere reo fugitiuo, dum inueniri, & personaliter citari non potest per capturam. Notarius autem hunc actum affixionis sic notabit in processu.

113 Dominus mandauit affigi supradictam citationem contra N.N. affixa autem fuit in Refectorio more solito, prout retulit F. N. cui affixio erat mandata.

114 Quod si comparuerit reus citatus mancipetur carceribus, & tempore opportuno examinetur, & in actis comparitio constare debet his verbis.

115 Comparuit F. N. N. die N. qui fuerat citatus, vt patet per edictum super in actis registratum, & in carceribus se constituit paratus obedire mandatis Domini.

116 Si non comparuerit infrà tempus præfixum, tamquam cõtumax condemnetur. Si miserit procuratorem ad allegandam causam, cur non potuerit

tuerit

fuerit comparere, si habuit legitimum impedimentum, non condemnetur, sed moneatur iterum ad comparendum sublato impedimento, si eius procurator allegauit impedimentum ineptum, condemnetur, quia quærit inique subter fugere iudicium. Contumacia non comparentis sic accusatur.

117 F. *N.* citatum cum debitis temporum spatijs ad comparendum, & allegandum causas, quare non debeat condemnari non comparentem intra præfixum tempus, prout in actis, nec post, declarauimus eum contumacem, & inobedientem, & dignum castigatione; cuius contumaciam nobis accusauit F. N. qui edictum citationis affixerat, & ita Dominus mandauit mihi Actuario hoc decretum contumaciæ in actis redigi, vt apparet hac die N.

SECTIO TERTIA.

De Forma Processus Sententiatiui.

118 POst conclusionem in causa, restat vt iudex veniat ad sententiam, qua processus concluditur. Tribus autem in casibus fertur sententia. *Primo* contra conuictum tantum, & non confessum, ille autem dicitur conuictus, contra quem duo ad minus testes omni exceptione maiores

deposuerunt ex propria scientia, quod tale delictum commisit, *Farinac. q.* 81. *n.* 2. *& q.* 63. *n.* 134. *Secundo* contra confessum tantum sponte, & non metu, *Farinac. q.* 82. *n.* 3. *Tertio* demum in fortiori contra confessum, & simul conuictum, *ex cap.* 1. *&* 2. 2. *q.* 1. & in his nullus contradicit.

119 Potest etiam condemnari ille, cuius delictum est plusquam semiplene probatum per indicia vrgentia, & indubitata respectu delictorum difficilis probationis. *Farinac. q.* 86. *à n.* 29. mitiori tamen pæna, & non ordinaria.

120 Ante lationem sententiæ ea est in scriptis redigenda, & reus citandus est ad ipsam audiendam, *ex Clem. sæpe, de verb. signif.* Citatio sic formetur.

121 Dominus intendens ferre sententiam contra F. N. N. reum, mandauit ipsum citari, & vocari ad eam audiendam sibi legendam, & ad videndum, & audiendum se condemnari die N.

Sententia autem est sequentis tenoris.

122 Christi nomine inuocato. *N*os F. N. N. Magister in Sacra Theologia Ordinis *N*. Generalis, & iudex ordinarius, visis, & diligenter examinatis, & discussis causis, indicijs, & probationibus allatis contra Te F. *N*. N. eiusdem nostri Ordinis sacerdotem professum, tuoq; examine, responsionibus, & defensionibus inefficacibus, & inutilibus, solum Deum præ oculis habentes, per hanc

nostram

nostram definitiuam sententiam; quam in his scriptis deferimus, dicimus, sententiamus, pronuntiamus, atque deffinimus, te præfatum F. *N*, esse punibilem, & condemnandum ad triremes per quinquenium; prout te condemnamus, & sententiamus ad eandem pœnam triremium per quinquenium, omni meliori modo, &c.

Lecta, lata, & publicata fuit in faciem præfati rei, quam acceptauit hac eadem die *N*.

Ego N. dictam sententiam mihi lectam acceptaui. Nos *N*. Generalis, & Iudex ordinarius.

123 Non est opus testibus, quando fertur in faciem rei, sed solum quando fertur absente reo, siue sit fugitiuus, siue carceratus, in quo casu carcerationis ei intimanda est ab aliquo de mandato iudicis, & potest publicari per Actuarium, redigendo hunc actum in processu, similibus verbis.

124 Ego *N*. Actuarius de mandato Domini, præfatam sententiam ab eo latam in absentia rei, legi, & intimaui eidem, quam acceptauit subscribendo hac die N. Subscribant ambo.

125 Sententiatus si reuera sentit se grauatum potest appellare, & habet decem dies ab intimatione sententiæ, *Auth. Hodie C. de appellat. cap.* 3. §. *s i. vero de appellat. in 6.* si sententiam acceptatio-

 ne

ne non subscripsit. Appellatio sic potest redigi in scriptis.

126 Ego F. *N.* ab hac vestra sententia admodum R. P. Iudex contra me iniuste latam, ordine iuris non seruato, & testibus plures exceptiones patientibus, qua me ad triremes per quinquennium condemnasti appello ad Reuer. Patrem Generalem nostrum, protestando cum omni reuerentia, & humilitate, vt eam recipiatis, & nihil deinceps contra me innouetis, quia intendo innocentiam meam ostendere, & hoc omni, &c. quibus de iure appellare possum, vocando in testes præsentes religiosos videlicet P. N. *N.* & P. *N.* N. vt dignentur subscribere hanc meam appellationem factam hac die *N.* in hoc Conuentu N.

127 Iudex iustam tantum, non friuolam, vt aliuat; recipere debet, vt omnes docent, & cum omnes iudices prætendant se bene gessisse officium suum, ægre ferunt verbum appellationis. Forma admissionis est sequens.

128 Dominus audita appellatione coram se facta à F. *N.* eam admisit, si, &c. & in quantum, &c.

129 Nota autem, quod appellatio interponi potest etiam à Procuratore ipsius rei, qui illum defendebat. Admissa ergo appellatione dandi sunt Apostoli, hoc est licentia appellandi cum copia pro-

processus, vt valeat prosequi appellationem, non est tamen liberandus à carceribus, nisi de mandato eius, ad quem appellauit, qui videat, an iusta sit appellatio, potest etiam dimittere recto tramite ad superiorem; vide *Guaz in defens. 36. cap. 24.*

130 Expensæ processus fiunt ab ipso reo, ex *Glos. V. oblatas Clem. quamuis 2. de appellat. Barb. hic num. 8.* Forma Apostolorum est sequens.

131 Reuer. P. F. N. à me appellauit ad Paternitatem tuam Reuer. à sententia definitiua, quam tuleram contra ipsum reum talem probatum legitime de *N.* perpetrato contra *N.* cōdemnando illum ad triremes per quinquennium, vt latius de his apparet in copia processus eidem consignati, admisi appellationem, non quia reputem eam legitimam, sed vt deferam P. T. Reuerent. quare dictum appellantem cum literis reuerentialibus dirigo ad P. T. Reuer. vt iudices inter me, & ipsum. Datum.

132 Quod si Dominus iudicet, appellationem vanam, & friuolam esse, eam non admittat, cum careat grauamine, ex quo censetur inanis, *Farinac. q. 39. num. 23.* Sic autem figuratur.

133 Dominus animaduertens interpositam appellationem per *N.* sententiatum esse friuolam, & iniquam eam non admisit, sed appellanti negauit, decernendo vt sententia per ipsum exe-

 quatur,

quatur, prout mandauit præsenti decreto hac die N.

134 Quando appellatio fit ad supremos iudices, & reputatur friuola propter reuerentiam illis debitam, potest admitti hoc modo.

135 Quamuis appellatio tua à F. N. à nostra definitiua sententia friuola sit, & temeraria; tamen ob reuerentiam debitam iudici N. ad quem appellasti, illi remittimus dando tibi Apostolos reuerentiales cum copia processus hac die N.

Formæ Sententiæ condemnatoriæ cum expressione causæ.

136 IVdices altercantur, an causa sit exprimenda in sententia, & dedimus formam negatiuam; modo subijciamus affirmatiuam. Vide *Farinac. q. 17. num. 62.* Sequentem ponimus.

137 Christi nomine inuocato. Nos Frater N. &c. iudex ordinarius, visis, & bene discussis omnibus, quæ spectant ad præsentem causam, & processum contra te F. N. fabricatum, cum per testes nobis constet, quod commiseris homicidium voluntarium in personam F. N. ac proinde sacrilegum; ideo auctoritate officij nostri, qua fungimur, te

supradictum F. N. homicidam sacrilegum condemnamus, & definitiue sententiamus ad pœnam triremium in perpetuum. Et ita dicimus, definimus, & pronunciamus omni meliori modo, &c. Lecta, lata, & publicata, &c.

Forma Sententiæ ferendæ contra Contumacem.

138 ABsens, & fugitiuus, contra quem propositum iam fuit edictum citatorium, de quo supra sub num. 3. elapso termino non comparens, simili modo citandus est ad audiendam sententiam tali die, vnde bene est expectare paucos dies post lapsum terminum, citatio autem erit sequentis tenoris affigenda in loco solito.

139 Citauimus te F. N. alias personaliter, & quia inuentus non fuisti ob tuam fugam, & latitationem te per edictum, de quibus in actis vocauimus affixum ad locum solitum, & non paruisti, ideo te contumacem condemnare intendimus, ac proinde præsenti edicto ad locum solitum affigendum te citamus auditurum sententiam, quam contra te feremus die N. Datum, &c.

140 Subscribatur à Iudice, & Actuario, atq; affigatur, Actuarius vtatur his verbis.

141 F. N. deputatus ad affigendum dictam citationem contra F. N. retulit mihi Notario, &

Actuario se illam affixisse in loco solito.

142 Adueniente die præfixo, qui deberet esse dies quintus à die affixionis, vt possit peruenire ad aures citati, iudex ferat sententiam præsentibus duobus testibus ad hoc rogatis, qui possint de ea lata testificari, & omnes subscribant. Forma sententiæ sequitur.

Christi nomine inuocato.

143 Nos, &c. cum fabricauerimus processum contra F. N. ex quo constat, quod furatus fuerit Crucem argenteam valoris centum aureorum, & ipsum citauerimus edicto publico ad comparendum coram nobis ad respondendum, & se defendendum, & allegandum causas, quare non debeat condemnari, assignato tempore debito, intra quod, nec vltra illud comparuit, vnde contra illum contumacem pro conuicto, & confesso habentes, determinauimus procedere contra illum, iam citatum ad audiendam sententiam, de quibus omnibus in actis, prout in his scriptis ferimus, condemnamus, & definitiue pronuntiamus eum condemnantes ad triremes per decennium, omni meliori modo, via, & forma.

Lecta, lata, & publicata, &c.

Forma

Forma Sententiæ ferendæ contra incorrigibilem.

144 ILle dicitur incorirgibilis ad effectum eiectionis, ex communiori opinione, qui professus ter punitus fuit de graui delicto eiusdem, vel diuersæ speciei, cum anno carcerationis in ieiunio, & pænitentia, si post hæc non resipuerit. Iudex ergo hunc condemnaturus post processus fabricationem, citabit illum ad audiendam sententiam his verbis.

145 Citatur F. N. Reus incorrigibilis ad audiendam sententiam contra se ferendam circa eius incorrigibilitatem legendam in eius faciem die N. Qui vigore dictæ citationis comparuit die præfixa, & præsens fuit audiens sententiam tenoris sequentis.

Christi nomine inuocato.

146 Nos F. N. N. Generalis Ordinis N. cum consilio, & assensu Patrum ad formam decretorum de eiectis, & Apostatis editorum à Sacra Congregatione de mandato Sanctæ memoriæ Vrbani VIII. visis, & consideratis omnibus, & singulis, quæ continentur in processu formato coram Nobis, super incorrigibilitate, F. *N*. eiusdem nostri Ordinis professi, alias in seculo nuncupari *N*. *N*. expertaq; eius incorrigibilitate spatio vnius anni carceris in ieiunio, & pænitentia, in quibus nihil profecit; sed animo indurato in ea

perseuerauit, ne alios inficiat, tenore præsentium dictum F. N. sententiamus, pronuntiamus, & definitiue declaramus, esse verum incorrigibilem, & vti talem à nostra Religione per hanc nostram definitiuam sententiam eijcimus, exuentes eum habitu Religioso, & eiectum, ac spoliatum esse volumus, declarantes, eum deinceps esse subiectum iurisdictioni, & obedientiæ Illustr. & Reuer. D. Episcopi N. sub cuius obedientia dixit, se velle esse, ad quem propterea eum direximus cum notificatione sententiæ. Et ita dicimus, & sententiamus, omni meliori modo, &c.

Lecta, lata, & publicata, &c. subscribat Reus, &c.

147 Similem referunt *Pirrhus Corradus in sua Praxi dispens. Apostol. lib. 5. cap. 14. Donatus par. 2. tract. 8. q. 17. ex Marcello Megalio in sua Praxi crimin. cap. 21. num. 9. & alij.*

148 Notificanda autem est per Generalem Episcopo, cui subesse debet, vel mittendo copiam sententiæ, quod forsan erit melius, vel simili forma.

Illustr. & Reuer. Domine.

149 Fabricauimus processum contra F. N. nostri Ordinis Sacerdotem professum, in seculo nuncupatum, per quod constat illum ex lata per nos sententia esse verè incorrigibilem ad formam Decretorum de Eiectis, & Apostatis, quam secuti fuimus à principio actorum vsque ad sen-

tentiam

tentiam definitiuam declarantes de consilio, & consensu Patrum, cum incorrigibilem, propter quod præter ea eundem habitum regulari spoliatum eiecimus à religione, & quia dixit, se velle viuere sub obedientia dominationis vestræ Illustriss. & Reuerendiss. ideo dimisimus illum sub iurisdictione, & obedientia vestra, quam in Domino humiliter veneramur. Datum, &c.

Dominationis vestræ Ill. & Reuer.

Humilis in Domino seruus. F. N. Generalis ordinis N.

Forma Sententiæ absolutoriæ.

150 Reus, quando clarè, & manifestè se defendendo probat suam innocentiam, absoluendus est, & declarandus, quia reuera est calumniatus, licet id raro accidat, vt quis probet se innocentem, cum negatiua vix sit probabilis, nisi coarctetur loco, & tempore, & alijs circumstantijs. Requiritur autem citatio etiam Actoris, vt si velit dicere, & obijcere aliquid contra quærelatum, vt non absoluatur. Forma absolutoria.

Christi nomine inuocato.

151 Nos Frater N. iudex ordinarius visis, & diligenter discussis omnibus, & singulis actibus in processu contra F. N. fabricato contentis

querelatum à F.N. quod occiderit N. quæ querela cum nobis plane, & manifeste constiterit ex ipsius querelati defensionibus esse falsa,& calumniosa,ipsumq; F.N. prætensum reum,esse omninò immunem à tali delicto, vt concludenter probauit,ideò dictum F.*N*. querelatum per hanc nostrã definitiuam sententiam, declaramus tale homicidium sibi calumniose imputatum non perpetrasse sed in hoc esse omninò innocentem, prout illum talem declaramus omni meliori, &c. Ipsumq; sic absolutum declaramus per dictam querelam fuisse effectum minime inhabilem ad quæcunq; officia,ac si dicta querela nunquam lata fuisset contra illum. Et ita dicimus, & sententiamus.

Lecta,lata,&c.subscribatur per duos testes ad id vocatos, non autem per absolutum, cum agatur de eius interesse,

152 Calumniator puniendus esset pena talionis eadem scilicet pœna, qua fuisset punitus querelatus si vere fuisset probatus reus, mitiori ergo pœna plectendus est ex vsu,cum pęua talionis abierit ab aula iudicum. Citatur autem calumniator hoc modo.

153 Citetur per N. à nobis deputatum F. *N*. N. ad respondendum quare non debeat iudicialiter puniri pæna talionis,eo quod calumniose accusauit F. N. de cuius innocentia constat ex actis,qui infra quinq; dies debeat comparuisse coram nobis

per-

personaliter, ab affixione huius citationis, pro tēporis spatio elapso sine alia citatione condemnabitur. Datum in camera nostræ residentiæ die N.

154 Subscribat iudex, & notarius, & copiam tradat deputato, vt inueniat calumniatorē, & conducat ad iudicem, vel affigat citationem, si se abscondit, & referat.

155 Comparuit F.N. deputatus retulit mediāte suo iuramento, non inuenisse F.N. calumniatorem, & ideo citationem affixisse in loco solito Refectorij, prout ipse mihi Notario relationem fecit.

156 Transactis quinq; diebus, & non comparente, citetur auditurus sententiam contra se ferendam est autem hæc.

157 Citetur per F.N. deputatum F. N. contumax auditurus sententiam contra se ferendàm die N. per affixionem huius citationis in loco solito. Datum, &c.

F. N. deputatus suo iuramento retulit, se citationem affixisse contra F.N. in loco solito.

158 Adueniente die prefixo in citatione ad audiēdam sententiam contra calumniatorem contumacem iudex die illo præfixo ferat sententiam his verbis.

Christi nomine inuocato.

159 Nos, &c. cum ex actis iudicialibus, quibus, F. N se defendit à calumnia sibi illata à F.N. vt ex sententia absolutoria, qua illum innocentem decla-

rauimus,constat,dictum F.N. absentem, & contumacem tamquam conuictum, & confessum declaramus calumniatorem, & condemnamus ad triremes per quinquennium, & ita dicimus, sententiamus, & pronuntiamus,prout de iure,& omni meliori,&c.

Lecta,lata,&c.subscribant etiam duo testes ad id rogati.

160 Si comparuerit,carceretur,& expediatur vt supra, neq; enim tam graue scelus debet remanere impunitum,

161 Quod si querelatus non probatur manifeste innocens,solum indiciatus, actore nihil probante, vel sufficienter,absoluatur limitate,ab instantia,& ex deductis de præsenti, citato actore, vel fisco,si quod habet allegare contra reũ prætensum,quod non debeat absolui ab impetitis.Sententia sic fertur.

Christi nomine inuocato.

162 Nos F. &c. cum ex reuolutione processus per nos fabricati contra F.N. deuenerimus in cognitionem eum nón probari culpabilem, nec de iure esse punibilem,ideo dicimus, & sententiamus,& declaramus,præfatum F.N.querelatum non fuisse repertum culpabilem,nec de iure punibilem de delicto,de quo in actis,consequenter illum à præsenti instanstia, & iudicio absoluimus, & liberamus,absolutamque,& liberatum pro nunc declaramus,

ramus, absque præiudicio probationum in futurum emergentium, &c.

Lecta, lata, &c.

Forma Sententiæ inhabilitatis.

163 Retuli sub num. 66. formam processus impeditiui, ne quis promoueatur ad aliquod officium, modo referenda est forma sententiæ sequentis tenoris.

164 *Nos* Frater *N.* viso processu contra te F. *N.* per nos fabricatum, ex quo constat tuam opinionem esse valde grauatam circa delictà inebriationis, & turpium colloquiorum, quæ dedecent prælatos, & reliquos officiales, ideo tenore præsentiũ pronuntiamus, & dicimus, definitiue declarantes, te esse inhabilem, & indignum vt promouearis ad prælaturas, & dignitates ecclesiasticas, adeo quod ad illas eligi non valeas, & electum in eis ne valeas confirmari, & hoc omni meliori modo, &c.

165 *Nota* autem, quod etiam in his reus citandus est non solum ad se defendendum, sed etiam ad audiendam sententiam contra se ferendam, quia istæ duæ citationes sunt de ordine esentiali iuris, & dum reus præsens est, præsumitur citatus, ad quod sufficit probata eius præsentia in actis aut per subscriptionem sententiæ à se auditæ, aut per actum expressum Notario in processu, licet formalis citatio non exprimatur in processu.

Fore

Forma Sententiæ Priuatiuæ Officij.

166 QVandoque solent delinquere officiales vnde sunt suis officijs priuandi, absoluto ergo processu informatiuo, & defensiuo, & in causa concluso, post terminationem defensionum inutilium, iudex citat reum ad audiendam sibi legere senteutiam sequentis tenoris.

167 *Nos* Frater, &c. viso processu per nos fabricato contra te F.*N*.N. Priorem nostri Conuentus *N*. in quo constat, te bona monasterij dilapidasse non solum mobilia in notabili quantitate ad summam valoris librarum nostrę monetę ducentum, & prætcrea contra constitutiones Apostolicas, & decreta Sacræ Congregationis de rebus Ecclesiæ non alienandis, sine eiusdem licentia vendidisse domũ Conuentus pretio librarum duarum mille huius monetæ, quare tenore præsentium te hic præsentem delaramus incidisse in pænas contra alienantes sine solennitatibus requisitis à Sacris Canonibus, & decretis supradictis inflictas, proinde te esse excommunicatum per Extrauag. *Ambitiosæ*, & subsequenter priuatum officio Prioratus, vocisq; actiuæ, & passiuæ, ac perpetuam inhabilitatem ad illud contraxisse, & ita pronunciamus, & declaramus, te esse prædictis priuatum.

Forma Autenticationis Processus.

168 EGo N. N. electus Actuarius loco *Notarij*, vt apparet initio actuum huius procesus ea omnia, & singula, quæ sunt scripta in hoc processu, vsque ad sententiam latam inclusiue, fideliter scripsi, & redegi in actis huius processus, de mandato N. *N.* iudicis de quibus omnibus fidem facio, & pro veritate me subscripsi,

ADDITIONES.

169 PRo perfecta intelligentia hactenus dictorum in materia processuum, restant explicanda, & discernenda substantialia processum constituentia ab accidentalibus dictis apicibus iuris quorum omissione processus non vitiatur.

170 Suppono, sine procesu scripto neminem posse condemnari iudicialiter, est enim præsuppositum substantiale, & essentiale ad sententiam, quæ sine illo ferri non potest, *ex cap. quoniam* 1 1. *de probat. Clemen. sæpe, de verb. signif.*

171 Ordo autem iuris duplex est, vnus essentialis, alter accidentalis; huius omissio non vitiat processum, sed illius tantum. Essentialia autem sunt hęc, Querela. Actor, qui profert querelam denuntiando, vel accusando. Productio testium, eorum examen,

examen, iuramentum calumniæ ex parte querelantis, & veritatis dicendæ ex parte testium, visitatio corporis delicti; Iudex ministrans iustitiam partibus, Notarius vel formalis, & legalis, vel electus à iudice ad scribendum acta processus, citatio rei ad tria, ad respondendum, ad se defendendum, & ad audiendam sententiam contra se ferendam.

172 Hæc sunt essentialia iudicij, & alia infra, quæ in processu debent apparere scripta, aliter omissio cuiuslibet inficit processum, & reddit nullum, in his autem nullus contradicit. Reliqua dicuntur de ordine accidentali iuris, & de apicibus eiusdem, quorum omissio non vitiat processum. Essentialia autem dicuntur, quia necessaria sunt vel ad inuestigandam veritatem, vel ad eam stabiliendam. *Ghisler. cap. 11. per totum, & deducuntur ex Clem. Sape, de verb. significat.*

Quinam sint Apices iuris?

172 APices iuris sunt quædam subtilitates, quæ non sunt necessariæ ad inuestigandam veritatem, nec ad illam stabiliendam, cum sine illis haberi possit, vnde eorum omissio non irritat processum. Ad has iudices regulares non tenentur, *ex cap. 8. de statu monach. cap. 24. de accusat. & cap. 26. eod.* de iure communi, habent etiam priuile-

uilegium Bonifacij VIII. registratum in B.N. Bulla 4.

174 Iuris apices referuntur *in Clem. Sæpe, de verb. signif.* & sunt exactio libelli, contestatio litis, feriæ, dilationes, exceptiones, appellationes dilatoriæ, & frustratoriæ, contentiones procuratorum, & aduocatorum.

175 Receptio testium post publicatas attestationes. *Farin. q. 75. num. 407. Peyrin. cap. 16. in Formul. lit. P. num. 3.*

176 Infamia præuia ad inquisitionem specialem est de apicibus, cum quilibet iudex sine illa procedat, posita iudiciali querela, quæ succedit loco infamiæ, *Farinac. q. 9. num.* 21. vnde superiores per eam clausulam. *Ad aures nostras peruenit* illam supponunt, in casu; quo esset necessaria, vt dixi supra num. 9.

177 Inscriptio accusatoris, quæ scilicet dicit expressionem pœnæ talionis, ad quam se obligat acculator, est de apicibus iuris. *Farinac. q. 16. num. 3. Carena par. 3. tit. 1. num. 7.* vbi tamen statutum est, inscriptio huiusmodi exprimenda est ab accusatore scribenda in actis, ab alijs non.

178 Contestatio litis in quantum dicit simultatem actoris, & rei in cõtestando litem, interrogando, & respondendo, est de apicibus iuris, *Peyrin. cap. 16. num. 2. Farinac. q. 10. num. 55.*

179 Repetitio testium est de apicibus iuris, quomodo

do fuerunt examinati parte non recitata, probant ergo, ideo non repetendi, *Petrus ab Angelis cap. 17. num. 6. Lezana par. 1. cap. 27. num. 13.* Si repetitio petatur à reo, vel vbi est aliquis defectus, quo veritas apertè non fuit reuelata, tunc repetitio necessaria est, quia conducit vel ad veritatem, vel ad defensionem rei.

180 Publicatio processus est de apicibus iuris, quo ad formalitatem verborum, est vero de substantialibus traditio copiæ processus, sine quo reus non potest se defendere, *Ghisler. cap. 19. num. 11. Miranda. q. 23. concl. 1.* licet non petatur, *Sanch. lib. 6. consil. cap. 32. Farinac. quæst. 39. num. 91. & 98.*

181 Expressio nominum testium in copia data reo, est de apicibus iuris, *Mancinus de causis Regul. cap. 17. de Angelis cap. 19. num. 8. Mirand. q. 14. num. 17 Rodriq. tom. 2. q. 16. art. 1.* si timetur calumnia, & agatur de re grauissima dentur nomina.

182 Depositio testis recepta in scriptis per Notarium non est de apicibus iuris, sed de essentialibus, *ex cap. quoniam 11. de probat. Clem. sæpe, de verb. signif. de S. Iuliano cap. 5. Aduert. 15. §. 2. de Angelis cap. 16. num. 2.* scriptura notarij dicitur de apicibus, secundum *Farinac. q. 80. num. 52. ex co de Bictis q. 53. num. 13.*

183 *In Christi nomine*; Est apex iuris, cum multi processum exordiantur alijs verbis, id enim non conducit ad inuestigandam veritatem, sed ad Deum

um colendum, qui in omni nostra actione vocandus est.

184 Tempus, & locus, in quibus fabricatus est processus pertinent ad essentialia processus *Merl. in decis. 17. num. 5. & 6.* item subscriptio Notarij, seu Actuarij saltem in fine processus, & non in singulis dispositionibus, *Ludouis. decis. 68.* Est enim processus quoddam instrumẽtum, quod sine illis pro nullo habetur, nec fides præstatur.

185 Subscriptio testis, & rei, est de apicibus iuris, nam sola Actuarii subscriptio dat fidem contentis in processu, & dictum testis, qui postea non vult subscribere, valet, secundum *Portellum p. 1. casu 23. num. 1. & 2.* Aliter dictum nescientium scribere non valeret, subscriptio igitur est de apicibus iuris, cum sit de consuetudine, non de natura iudicii.

186 Relectio, quam facit Notarius testi, est de apicibus iuris, sicut & facta reo, cum non conducat ad inuestigationem veritatis iam notificatæ, sed ad satisfactionem deponentis.

187 Iuramentum est quidem de substantia iudicii formalitas vero sub illis verbis Delato ei iuramento de veritate dicenda, iurauit tacto pectore, si est Sacerdos, vel Sacris Scripturis, pertinet ad apices iuris, vnde sufficit quod pro eius ratione essentiali, de eo constet per hoc verbum *Iurauit, &c.* immo & per enuntiatiuam sub his verbis

bis *Testis iuratus*, præsente iudice, vt fit in criminalibus, *Beltram.ad Ludouis. decis.39. num.9. Farin.q.74.num.74.*

188 Indictio, & annus Pontificis sunt de apicibus, dum non conducunt ad inuestigandam veritatem facti, vnde eius omissio sicut non vitiat testamentum. *Surd. cons. 390.n. 33. cum alijs Ottobonus decis. 251.num.51.* ita neque processum. Pari autem passu currit tempus vtriusque, ergo idem est ius vtriusque.

189 Iuramentum fidelitatis in Actuario non reuera Notario loco Notarii, putatur de substantia processus quod ad fidem, *Peyrino ad const. 9. Pij V. num.6. Portell. V. Notarius, ab Angelis cap. 13. num. 4.* Ego sentio oppositum, quia nullibi hæc obligatio imponitur, immo opositum colligitur ex cap. quoniam 11. de probat. ubi loco Notarii deficientis petuntur duæ personę honestæ ad scribendum processum nulla facta mentione iuramenti. Nec Secretarii superiorum iurant, & tamen creditur illis in iis, quæ spectant ad eorum officium. Nec in citata Bulla creandi Fratres in Notarios ad notificandum, & intimandum priuilegia, fit aliqua monitio, qua debeant iurare.

190 Notarius, seu Actuarius est de essentialibus processus, cum iudex idem esse non possit, & Notarius, cap. quoniam 11. de probat. *Rodriq. tom.2. quæst.14.art.2.* Non est de apicibus iuris de *Angelis*

in ipsis cap. n. 2. num. 1. Vnde si iudex interrogaret simul, & scriberet nullum faceret processum, *Barb. in ad dictum cap. num. 24.*

191 Testium conditiones, quod sit talis ætatis professionis, & motis, quod communicauerit in Paschate, sunt de apicibus iuris, & exprimuntur, vt iudex sciat eorum statum, non vt ex illis eliciat veritatem; quæ pendet tantum ab eorum ore iurato.

192 Instrumenta, quibus commissum fuit delictum, vel signum videntur pertinere ad corpus delicti, ideo de illis apparere debet in processu vti conducentia ad cognitionem veritatis, vnde non sunt de apicibus iuris.

193 Recognitio scripturæ spectat quasi ad corpus delicti, vel ad probationem, ideo debet de ea constare in processu, & recognosci ab eam scribente, & in actis redigi.

194 Testes fidem facientes de aliquo actu extra processum facto per Actuarium, vel Iudicem, vel subscriptū proprijs manibus, non sunt examinandi in processu, neque ab eis iuramentum exigendum quia non sunt testes probatiui, sed quasi instrumentarij, vnde sufficit iudici recognoscere scripturam, & eorum manum esse veram illorum, de quo actu constet in processu.

195 Inuentarium recognoscendum est ab eius Auctore, nōtamen quem plene probat. *In fin. C. de arbitr. tutel. Castr. lib. 2. cons. 393. n. 2. Seraph. decis. 1394. Surd. cons. 390. num. 17.*

In-

196 Inuentarium deperditorum fit coram eo, qui res habebat in custodiam, si fieri potest, aliter immediate, & statim post fugam, aut carcerationem si commode non potest è carcere reduci ad locum vbi fit inuentarium, vel quando ab eo transmittuntur claues per personam, quæ non potuit vti clauibus consignatis superiori. In his tribus casibus presumendum est rite factum, sine fraude.

197 Silentij impositio facta testibus est de apicibus iuris, vnde omissa non vitiat processum.

198 Acceptatio depositionum facta à iudice est de apicibus iuris, cum non conducat ad veritatem indagandam, sed vt iam indagatam acceptetur à iudice, qui depositionem non probando censetur acceptare.

199 Tactus pectoris sacerdotalis, seu scripturarum est solemnitas, & apex iuris in testibus, & aliis, quia iuramentum consistit in sola inuocatione diuina, *Sanch. lib. 3. cap. 1. num. 3.*

200 *Non* est necessarium iudici delegato publicare literas patentes, sed sufficit eas nominari in processu, & producere, cum datur copia processus reo, nisi petatur, ab aliquo nolente credere, tunc tenetur eas exhibere, *cap. Eum in iure 31. de offic. deleg. ibi Barb. num. 2.*

201 Torturandum non est necesse monere antecedenter, ad occurrendum friuolæ appellationi, vt dixi hic num. 86.

Con-

202 Conclusio in causa spectat ad apices iuris, *Marantapar. 6. Act. 15. num. 9. dixi num. 95. & 109.*

203 Non est prudentis iudicis eodem die, neq; sequenti, quo reus renuntiauit defensionibus sententiare, quia dicitur festinanter, & precipitose lata, vnde bonum est expectare quintum diem à renuntiatis, & contra absentem saltem expectandum vsque ad spatium elapsum, & postea citare ad audiendam illam. Vide Guazin. defens. 35. cap. 21.

204 Recognitio rei inter alias similes, ac proinde comparatiua non videtur necessaria, quando persona exactam habet notitiam rei, de qua agitur, cum ea comparatio fiat respectu eorum, qui rei imperfectam habent cognitionem, vt iudex se hoc modo certificare possit.

205 Incognitus nomine, non persona indiuiduari, & cognosci potest personaliter *primo* sic, si enim est membrum alicuius collegij, aut familiæ, omnes vocantur simul, & ex illis iudicatus, & manu tactus dicitur plane cognitus, & recognitus; *secundo* si incognitus absit ab aliis omnibus simul in vnum congregatis, & recognoscens dicat, inter hos non est ille, cum quo egi, quia ille erat barbæ nigræ, vel imberbis, vel claudus, vel monoculus, &c. manifestum est absentem esse illum, qui erat incognitus, *tertio* censetur bene cognitus, & indiuiduatus si aliquid egit, quod dependet ab officio

suo,

suo, vt si donauit, vel vendidit rem sibi soli traditam in custodiam, ex his enim circumstantiis excluditur quilibet alius, & sic ipse indiuiduatur.
206 Subscriptio sententiæ per condemnatum est de apicibus iuris, vnde si resistat, nihil refert, cum de ea sufficientem fidem faciat Notarius, & Iudex, vnde nec est necessaria subscriptio testium, sicut enim de cæteris solus Actuarius fidem facit, ita & de sententia lata, immo condemnatus appellans ex suo facto probat illam.
207 Sententia ferri potest in absentem siue carceratum, qui vocari potest vt sit præsens, & eam audiat, vel fugitiuum, modo illi postmodum intimetur coram testibus, vnde existens Iudex Regii potest ferre sententiam contra reum carceratum Bononiæ, prius eo citato, & monito qualiter tali die fertur contra eum sententia.
208 Correctio fraterna in omni judicio est de apicibus iuris, dum omissa non vitiat processum.
209 Minori querelato non datur curator, cum id sit de apicibus iuris. Farinac. quæst. 81. num. 370. abiit enim in dissuetudinem.
210 Appellatio in scriptis non est necessaria, cum sit de apicibus iuris scriptura in illa, de Bictis q. 146. num. 11. redigenda tamen in scriptis est, vt de ea constet.
211 Non est necesse reum ponere ad largam pro se defendendo, tamen illi danda est commoditas allo-

alloquendi Procuratorem, & Aduocatum saltem præsente Iudice, vel Fiscali, vel Actuario. *Ambros. lib. 3. cap. 1. num. 27. & seq. Megal. in sua praxi cap. 15. num. 13.*

FINIS.